

2013 жылғы 2 сәуір
Астана қаласы

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗЕЙНЕТАҚЫМЕН ҚАМСЫЗДАНДЫРУ ЖҮЙЕСІН ЖАҢҒЫРТУ

***Құрметті төраға!
Құрметті депутаттар және әріптестер!***

Сіздердің назарларыңызға Үкімет енгізген «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» және «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне зейнетақымен қамсыздандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобалары ұсынылып отыр. Заң жобалары Мемлекет басшысының зейнетақы жүйесін жаңарту және Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорын құру жөніндегі тапсырмаларына сәйкес әзірленді.

Қазақстан Республикасы Үкіметі Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорын құрумен қатар заң жобаларына қосымша мынадай өзгерістер ұсынады:

1. Зейнет жасын біріздендіру;
2. Міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын енгізу.

БІРІНШІ. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорын құру. Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорын акционерлік қоғам нысанында құру ұсынылуда. Қазақстан Республикасының Үкіметі бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының құрылтайшысы және акционері болып табылады.

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры салымшылардың жеке зейнетақы шоттарын есепке алуды жүргізетін және зейнетақы жинақтары есебінен зейнетақы төлемдерін жүзеге асыратын, сондай-ақ азаматтардың таңдауы бойынша ерікті және ерікті кәсіптік зейнетақы жарналарын жинақтайтын, міндетті зейнетақы жарналарын тартуды жүзеге асыратын жалғыз ұйым болады.

Міндетті зейнетақы жарналарына мемлекеттің зейнетақы жинақтарының сақталуы бойынша кепілдігі сақталады.

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қорының зейнетақы активтерін басқаруды ҚР Ұлттық Банкі жүзеге асыратын болады. Бұл ретте, зейнетақы активтерін басқару жөніндегі Кеңес инвестициялық стратегияны бекітеді. Кеңесті құру туралы шешімді ҚР Президенті қабылдайды.

Инвестициялық портфельді басқарушы ұйымды таңдауда Ұлттық банк таргеттейтін инвестициялық табыс деңгейін қамтамасыз ету мүмкіндігі, зейнетақы активтерін басқарудың тарихи нәтижелері, сонымен қатар, алынатын комиссия деңгейі және олардың іскерлік беделі негізгі өлшемдер болып табылады.

Зейнетақы активтері Ұлттық Банкте сақталатын болады, ол зейнетақы активтерін жинақтау және орналастыру, инвестициялық табыс алу бойынша барлық операцияларды есепке алуды жүргізеді. Ұлттық Банктің бақылауындағы зейнетақы активтерін бұлай шоғырландыру және басқару біздің азаматтарымыздың жинақтарына тиімді және қауіпсіз иелік етуге мүмкіндік береді.

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры осы заңды енгізгенге дейін жасалған зейнетақымен қамсыздандыру туралы барлық шарттар бойынша құқықтық мирасқор болып табылады.

Жұмыс істеп тұрған Жинақтаушы Зейнетақы Қорлары өз активтерін сақтап қалады және өз қызметін инвестициялық портфельді басқарушы немесе ерікті жинақтаушы зейнетақы қоры ретінде жалғастыра алады.

ЕКІНШІ. Зейнет жасын теңестіру (біріздендіру).

Ынтымақты жүйе аяқталу сатысында болғандықтан, уақыт өте азаматтарды жинақтаушы зейнетақы жүйесімен қамтуға баса көңіл бөлінуде

Бүгінгі күні жеке зейнетақы шоттарының жалпы санының 45 пайызы немесе 3,8 млн. әйелдерге тиесілі. Әйел адамдардың орташа зейнетақы жинақтары ер адамдардан 25 пайызға төмен.

Әйелдердің зейнетақы жинақтары мөлшерінің артта қалуы мынадай екі себеппен түсіндіріледі:

1) жинақтаушы зейнетақы жүйесіне қатысу өтілінің аз болуына байланысты;

2) еңбекақы төлеуде гендерлік айырмашылықтарға қатысты. Соңғы бес жылдың ішінде мысалы, экономика бойынша әйелдердің орташа айлық жалақысы жалпы ер кісілердің орташа айлық жалақысының 66%-дан 68 % құраған.

Әйел адамдардың зейнет жасын теңестірудің (біріздендіру) арқасында жоғары зейнетақы алу мүмкіндігі де артады.

Осы ұсынысты кезең-кезеңімен 10 жыл ішінде, жыл сайын әйелдердің зейнетке шығу жасын 6 айға ұлғайту арқылы іске асыру жоспарлануда.

Үшінші. Еңбек жағдайы ауыр, зиянды адамдар үшін зейнетақымен қамсыздандыру проблемасы қолданыстағы заңнамада жұмыс берушілердің ерікті кәсіби зейнетақы жарналары арқылы іске асырылған.

Бүгінгі күні ерікті кәсіби зейнетақы жарналары 4 мыңнан астам адамға төленуде, ал ондай жұмыскерлердің саны 346,6 мың адамды құрайды, бұл ерікті жинақтаушы зейнетақы жүйесінің жеткілікті түрде дамымағандығын, тиісінше ерекше еңбек жағдайымен байланысты қатерлерді өтемейтіндігін көрсетеді.

Осыған байланысты міндетті зейнетақы жарналарына қосымша еңбекақы төлеу қорының 5 % мөлшерінде міндетті кәсіптік жарналарын енгізу ұсынылады. Өндіріс түрлерінің тізбесін және зиянды өндірістерде істейтін жұмыскерлер кәсіптерінің тізімін Үкімет бекітіп, кезең-кезеңімен қайта қарап отыратын болады (болжам 135 мың адам).

Нәтижесінде жұмыс берушіге жүктеме азаяды, өйткені кәсіптік зейнетақы жүйесіне аударылатын сома салық төлемдерін жүзеге асыру кезінде алынып тасталатын болады.

Бұл өзгерістер жұмыс берушінің өндірісте жұмыс жағдайын жақсартуға ынтасын арттырады деп санаймыз.

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне зейнетақымен қамсыздандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасы 10 кодекстерге және 26 заңдарға өзгерістер мен толықтырулар енгізуді қарастырады.

Назарларыңызға рахмет.